

Oulun kaupungin
Kulttuuriopetussuunnitelma

Luokat 1–9

Toimittajat Terhi Sainio ja Katri Tenetz

Tämä kulttuuriopetussuunnitelma sisältyy Oulun kaupungin opetussuunnitelmaan lukuun 8. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat, kohta 8.4
Suunnitelma verkossa www.kulttuurivalve.fi

2. uudistettu painos

Painosmäärä: 500 kpl

Sivunvalmistus: Soili Aalto-Hirvelä, Oulun Konttori, Painatuskeskus

Paino: Oy Litokset Ab

Sisällys

Johdanto	4
Ohjeet taulukon lukemista varten	5
Kulttuuriopetussuunnitelma taiteen ja kulttuurin aloittain	
Arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö	6
Elokuva	8
Festivaalit ja tapahtumat	10
Kulttuuriperintö ja maailmankulttuurit	12
Media ja uudet kulttuurin alat	16
Muotoilu ja kädentaidot	18
Musiikki	20
Sanataide	22
Sirkus	24
Tanssi	26
Teatteri	28
Visuaaliset taiteet	30
Suunnitteluun osallistuneet	32

Johdanto

Kulttuuriopetussuunnitelman tavoitteena on antaa oppilaalle peruskoulun aikana kulttuurinen yleissivistys, tukea kulttuuri-identiteetin muodostumista ja vahvistaa kulttuurien moninaisuuden ymmärtämistä. Kulttuuriopetus kehittää oppilaan mielikuvitusta, luovuutta ja itsetuntoa.

Kulttuuriopetuksen tavoitteena on opettaa havainnoimaan ja aistimaan ympäristöä sekä ilmaisemaan itseään. Samalla oppilas oppii kriittiseksi kulttuurin käyttäjäksi ja oppii tunnistamaan ja tekemään lasten- ja nuortenkulttuurin teoksia ja tuotteita. Kulttuuriopetuksen kautta tutustutaan luovan alan ammatteihin ja kulttuuriteollisuuteen.

Kulttuuriopetussuunnitelma turvaa oppilaiden näkökulmasta tasa-arvoisen kulttuuriopetuksen: oppilas saa perusopetuksen aikana samankaltaiset mahdollisuudet kulttuuriopetukseen luokasta, koulun sijainnista tai koulun vaihdosta huolimatta. Kulttuuriopetussuunnitelma on työkalu, joka antaa raamin koulun ja kulttuurin väliselle yhteistyölle ja auttaa sen saatavuutta ja aikatauluttamista. Suunnitelmallisuuden avulla voidaan monipuolistaa opetusta ja ottaa huomioon erilaiset oppijat.

Kulttuuriopetus ei ole oma oppiaine. Kulttuuriopetusta toteutetaan yhteistyössä eri oppiaineiden tai luokka-

asteiden opettajien sekä oman alueen kulttuuritoimijoiden kanssa. Opetusmenetelmät voivat vaihdella esimerkiksi yhteistyötahon, kulttuurituotteen, kieli- ja kulttuuritaustojen, teeman, oppiaineen, luokka-asteen tai opetusryhmän mukaan. Kulttuuriopetuksella tuetaan ja luodaan erilaisia oppimisympäristöjä. Käytännössä kulttuuriopetus voi sisältää esityksiä, näyttelyitä, tapahtumia, konsertteja tai työpajoja, jotka tapahtuvat luokassa, koulun ulkopuolella tai verkossa. Kulttuuriopetus osaltaan edistää oppilaiden omaa kulttuurin tuottamista, opetuksen ei tarvitse nivoutua valmiiseen kulttuuritarjontaan tai asiantuntijavierailuun koululla.

Opetuksessa kulttuuri on ymmärrettävä laajasti. Se pitää sisällään ilmiöitä, jotka liittyvät esimerkiksi haivaitsemiseen, käyttäytymiseen, liikkumiseen, syömiseen tai pukeutumiseen. Kulttuurikokemus voi syntyä taideteoksesta tai sen valmistamiseen liittyvästä prosessista. Kulttuuri on myös ihmisten välistä viestintää eri yhteisöissä. Sitä voidaan lähestyä tutkimalla menneisyyttä, nykypäivää ja tulevaisuutta sekä tarkastella paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti.

Kulttuurista voi löytää välineen ymmärtää itseä, maailmaa ja kulttuurisia juuria.

Terhi Sainio ja Katri Tenetz

KULTTUURIOPETUSSUUNNITELMASSA KULTTUURIN JA TAITEEN ALAT ON LAJITELTU SEURAAVASTI:

- ◆ arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö
- ◆ elokuva
- ◆ festivaalit ja tapahtumat
- ◆ kulttuuriperintö ja maailmankulttuurit
- ◆ media ja uudet kulttuurin alat
- ◆ muotoilu ja kädentaidot
- ◆ musiikki
- ◆ sanataide
- ◆ sirkus
- ◆ teatteri
- ◆ tanssi
- ◆ visuaaliset taiteet

KULTTUURIOPETUSSUUNNITELMAN RAKENNE SARAKKEITTAIN

Virikekysymykset

Virikekysymykset käsittelevät kulttuurin- ja taiteen aloja laajasti. Useilla vuosiluokilla ja eri oppiaineissa voi käyttää samoja virikekysymyksiä. Kysymyksiin ei tarvitse etsiä oikeaa vastausta. Kulttuuriopetuksessa käytetään työtapoja, jotka kannustavat oppilaan omaan tekemiseen ja kokemiseen, ympäristön havainnointiin sekä omien kykyjen ja rajojen hahmottamiseen.

Materiaalia opetuksen tueksi

Sarakkeessa on esimerkkejä kansallisten toimijoiden opetusmateriaaleista. Sarakkeeseen on kirjattu ensin varsinaisesti opetusmateriaalia sisältävät sivut, sitten sivuja opetuksen tueksi.

Luokka-aste

Kulttuuriopetussuunnitelmassa luokka-asteet on alaluokilla jaettu kahden vuoden kokonaisuuksiin. Yläluokilla jako on joko luokkakohtainen tai yläluokat on ajateltu yhtenä kokonaisuutena.

Teemat oppiaineissa

Eri oppiaineiden tavoitteista ja sisällöistä kerättyjä teemoja, mitä voidaan käsitellä laajasti eri kulttuurin ja taiteen alojen kautta tai oppiaineiden välisenä yhteistyönä. Teemat auttavat kulttuuritoimijoita suuntaamaan omia lasten- ja nuorten kulttuurin palveluitaan.

Oppiaine

Tähän sarakkeeseen on kirjattu missä oppiaineissa ko. kulttuurin- ja taiteen alaa käsitellään. Kulttuuriopetus ohjaa oppiaineiden väliseen yhteistyöhön teemojen kautta. Alkuopetuksen kokonaisopetus mahdollistaa kulttuuriopetussuunnitelman laajan käsittelyn.

Paikallisia yhteistyökumppaneita

Opettajan tukena ovat eri kulttuuritoimijat, taidekasvattajat ja muut opettajat. Kulttuuriopetussuunnitelmaan voidaan listata paikallisia yhteistyökumppaneita.

Arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA ARKKITEHTUURIA JA RAKENNETTUA YMPÄRISTÖÄ KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten arkkitehtuuria ja rakennettua ympäristöä havainnoidaan ja tulkitaan?
2. Miten arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö vaikuttaa ja miten niillä voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa arkkitehtuuriin ja rakennettuun ympäristöön?
4. Miten alue vaikuttaa arkkitehtuuriin ja rakennettuun ympäristöön?
5. Mikä on arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön esteettinen arvo?
6. Mitkä ovat arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön eettiset arvot?
7. Millaista on työ arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön parissa?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ♦ Mitä tarkoittaa arkkitehtuuri?
- ♦ Mikä on kulttuuriympäristö?
- ♦ Mitä tarkoittaa maisemasuunnittelu / maisema-arkkitehtuuri?
- ♦ Miten arkkitehtuuria havainnoidaan ja aistitaan?
- ♦ Mikä paikallisessa arkkitehtuurissa on erityistä suhteessa kansallisesti ja kansainvälisesti?
- ♦ Millaista rakentamista on paikkakunnalla? (esim. vajat ja aidat, teollisuus, kirkot)
- ♦ Mitä ovat paikalliset julkiset taidehankinnat? (esim. omassa koulussa, ostoskeskuksessa, puistoissa)
- ♦ Millainen vaikutus vesistöillä on rakennettuun ympäristöön?
- ♦ Miten valo, väri ja materiaali vaikuttavat muotoon ja tilaan?
- ♦ Millainen vaikutus ympäristöllä on yksilöön?
- ♦ Mitkä ovat rakennustyyli-suunnat?
- ♦ Mitä tarkoittaa rakennuspiirustus ja mittakaava?
- ♦ Millainen on esim. arkkitehdin, sisustussuunnittelijan tai maisemasuunnittelijan ammatti?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.ampiainen.fi
www.arkkitehtuurikasvatus.fi
www.alvaraalto.fi
www.edu.fi
www.tkukoulu.fi/vlinkit/db/kuv/
www.rakennusperinto.fi
www.mfa.fi
www.nba.fi/
www.ouka.fi/ppm/
www.muuka.com/
www.ouka.fi/taidemuseo/veistos/
www.narc.fi/Arkistolaitos/oma/
www.kierikki.fi

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPIIAINEISSA	OPIIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1-2</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ koti, koulu ja niiden lähiympäristöt ◆ kotiseudun museot, rakennukset ja nähtävyydet ◆ asuminen maalla ja kaupungissa 	AI, YLT, KU, TS, TN, UE	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Arkkitehtoniset kohteet ◆ Kierikki ◆ Kirkot
<i>3-4</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ asuminen maalla ja kaupungissa ◆ rakentaminen ja arkkitehtuurin perinteet kotiseudulla ja Suomessa (geometria) 	MA, YL, KU, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Merimiehenkotimuseo ◆ Oulun Maakunta-arkisto ◆ Oulun taidekoulu
<i>5-6</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ asuminen maalla ja kaupungissa, asutuksen leviäminen ◆ rakennettu ympäristö (geometria ja mitta-kaava) ◆ rakentaminen ja arkkitehtuurin perinteet eri aikakausina Euroopassa (muinaisaika, vanha aika, keskiaika ja uusi aika, esim. kirkkorakennukset ja luostarit Euroopassa) 	HI, MA, FY, KE, UE, KU, KÄ, HI, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Oulun taidemuseo ◆ Oulun yliopiston arkkitehtuuriosasto ◆ Pateniemen sahamuseo ◆ Pohjois-Pohjanmaan museo ◆ Pohjois-Suomen SAFA ◆ Saarelan veistospuisto
<i>7-9</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ rakennettu ja luonnon ympäristö ◆ arkkitehtuurin perinteet ◆ keskeiset rakennustyyli ◆ pienoismallit ◆ tila- ja ympäristötaide ◆ kaavoitus ◆ maisemasuunnittelu ◆ rakennustaiteen ajalliset kerrostumat ◆ rakennussuojelu ◆ kirkkotaide- ja historia (8) ◆ ammatinvalinta (9) ◆ rakennetun ympäristön arvostus (9) ◆ arkkitehtuurin yhteiskunnallinen merkitys (9) 	KU, HI, UE, MA, GE, OPO, TN, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Turkansaaren ulkomuseo

Elokuva

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA ELOKUVAA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA

KYSYMYKSIIN:

1. Miten elokuvaa havainnoidaan ja analysoidaan?
2. Miten elokuva vaikuttaa ja miten elokuvalla voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa elokuvaan?
4. Miten alue vaikuttaa elokuvaan?
5. Mikä on elokuvan esteettinen arvo?
6. Mitkä ovat elokuvan eettiset arvot?
7. Millaista on työ elokuvan parissa?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ◆ Mikä on elokuva?
- ◆ Mikä on elokuvaklassikoiden merkitys nykyelokuvalla ja millaiset elokuvat kestävät aikaa?
- ◆ Millainen elokuva on tiedon välittämisen, havainnoinnin ja itseilmaisun välineenä?
- ◆ Miten elokuvat kuvaavat kulttuuria?
- ◆ Minkälainen elokuva on taideteoksena, entä viestimenä?
- ◆ Miten erottaa faktan ja fiktion?
- ◆ Mitä on elokuvakerronnan dramaturginen kerronta ja audiovisuaalinen ilmaisu?
- ◆ Millainen on taide-elokuva, entä kaupallinen valtavirtaelokuva?
- ◆ Miten elokuvamusiikki kertoo tarinan?
- ◆ Mitkä ovat elokuvan lajityypit eli genret? (esim. toiminta, fantasia, rakkaus, musikaali)
- ◆ Mitkä ovat elokuvan muodot? (esim. animaatio, dokumentti, fiktio, mainos, musiikkivideo, lyhytelokuva)
- ◆ Miten tekijän subjektiivisuus näkyy elokuvassa?
- ◆ Millainen on elokuvan tekemisprosessi? (tuotantovaiheet: käsikirjoittaminen, kuvaaminen, editoiminen)
- ◆ Millainen on esim. ohjaajan tai käsikirjoittajan ammatti?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.edu.fi/oppimateriaalit
www.koulukino.fi
www.mediakasvatus.fi/seura
www.edu.fi
www.koulut.sodankyla.fi/elokuvakasvatus/
<http://elokuvantaju.uiah.fi>
www.sound.werk23.org
www.docpoint.info/dokkino
<http://mediakompassi.yle.fi/>
www.mediаметka.fi
www.kulttuurivalve.fi/
elokuvakoulu
www.omvf.net

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1-2</i>	♦ elokuvan juoni, näyttelijät, tapahtumapaikat ja tehosteet, elokuvamusiikki	AI, KU, TS, TN, MU	♦ Koulukinonäytökset elokuvateattereissa Plaza, Star ja Studio
<i>3-4</i>	♦ elokuvakerronta, kuvaus, erikieliset elokuvat, elokuvamusiikki	AI, KU, vieraat kielet	♦ Oulun Elokuvakeskus ry ♦ Oulun kansainvälinen lasten- ja nuortenelokuvien festivaali
<i>5-6</i>	♦ elokuvakerronta, kuvaus, analysointi ja videotaide, elokuvamusiikki, erikieliset elokuvat, omat elokuvat	AI, KU, MU, ÄI, vieraat kielet	♦ Oulun taidekoulu ♦ Tiedekeskus Tietomaa ♦ Valveen elokuvakoulu
<i>7-9</i>	♦ elokuvan historia ♦ elokuva-analyysi ♦ elokuvakerronnan perusteet ♦ videotaide ♦ äänen ja valon merkitys (7) ♦ historialliset elokuvat (8) ♦ liikkuva kuva taideteoksena (8-9) ♦ teatteri-, elokuva- ja lukukokemusten erittely ja vertailu (9) ♦ ammatinvalinta (9) ♦ media mielikuvien muokkaajana ja valintojen ohjaajana (9)	AI, FY, KU, KO, HI, HYKO, UE, OPO, vieraat kielet	

Festivaalit ja tapahtumat

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA FESTIVAALEJA JA TAPAHTUMIA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Minkälaisia tapahtumia on ollut eri aikakausina?
2. Miten tapahtumapaikka ja alue vaikuttavat tapahtumiin?
3. Mitkä ovat tapahtumien ja festivaalien esteettiset ja eettiset merkitykset paikkakunnalle?
4. Millaista on työ festivaalien ja tapahtumien parissa?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ◆ Miten tapahtumista saa tietoa?
- ◆ Miten voi vaikuttaa tapahtumien sisältöön?
- ◆ Mitkä ovat festivaalien ja tapahtumien yhteiskunnalliset merkitykset?
- ◆ Mitä kulttuuri- ja taidefestivaaleja tai perinnetapahtumia on paikkakunnalla?
- ◆ Miten festivaaleja ja tapahtumia järjestetään?
- ◆ Minkälaisia tapahtumia on omassa koulussa?
- ◆ Millainen on koulujen juhla- ja tapahtumaperinne?
- ◆ Millaisia ammatteja alalla on? (esim. festivaalijohtaja, tuottaja, tiedottaja)

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

Festivaalien ja tapahtumien kotisivut
www.kulttuurikiikari.fi
www.omvf.net
www.mediametka.fi

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
1-9	<ul style="list-style-type: none"> ◆ kalenteri- ja kirkkovuoden juhlat ja teemapäivät ◆ eri maiden ja kulttuurien juhlat ◆ eri aikakausiin liittyvät tapahtumat (esihistoria, korkeakulttuurit, sivilisaatiot, keskiaika, löytöretket, Suomi-Ruotsi) ◆ koulun oma juhlaperinne ◆ oman luokan juhlien järjestäminen ◆ koulun ulkopuolisiin tapahtumiin osallistuminen ja retket ◆ ammatinvalinta ◆ elämykselliset kokemukset 	Kaikki oppiaineet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Koulukinonäytökset elokuvateattereissa Plaza, Star ja Studio ◆ Oulun Elokuvakeskus ry ◆ Oulun kansainvälinen lastenelokuvien festivaali ◆ Oulun musiikkivideofestivaalit ◆ Oulun taidekoulu ◆ Tierna-aika ◆ Valveen elokuvakoulu

Kulttuuriperintö ja maailmankulttuurit

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA KULTTUURIPERINTÖÄ JA MAAILMANKULTTUURIA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten kulttuuria havainnoidaan ja tulkitaan?
2. Miten taide vaikuttaa ja miten taiteella voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa kulttuuriin?
4. Miten alue vaikuttaa kulttuuriin?
5. Mikä on kulttuurin esteettinen arvo?
6. Mitkä ovat kulttuurin eettiset arvot?
7. Millaista on työ kulttuurialalla?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ♦ Mitä tarkoittavat kulttuuriperintö tai maailmanperintö?
- ♦ Miten syntyy ja mitä tarkoittaa kulttuuri-identiteetti?
- ♦ Miten kulttuurien moninaisuuden ymmärtäminen edistää yhdenvertaisuutta?
- ♦ Millaista kulttuurista rikkautta on suomalaisen kulttuurin sisällä? (saamelaiset, romanit, uudet maahanmuuttajaryhmät, venäläiset, suomenruotsalaiset, eri heimokulttuurit, sukulaiskansat, maaseutu- ja kaupunkikulttuurit, uskontokunnat, viittomakieliset)
- ♦ Millaista on oppilaan oman kotiseudun kulttuuriperintö?
- ♦ Millainen vaikutus maantieteellisellä sijainnilla (esim. vesistöillä, vuoristolla, aavikolla) on kulttuuriperintöön?
- ♦ Miten kulttuuriperintö näkyy taiteissa? (esim. teatteri, elokuva, kirjallisuus, arkkitehtuuri tai kuvataide)
- ♦ Millaista on lasten- ja nuortenkulttuuri ja miten se on muuttunut?
- ♦ Millainen vaikutus uskonnoilla on kulttuuriin (käyttäytyminen ja rituaalit)?
- ♦ Millaisia interkulttuurisia vaikutteita on paikallisessa kulttuurissa?
- ♦ Millaisia vaikutuksia maailman nuorisokulttuureilla tai alakulttuureilla on paikalliseen kulttuuriin?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.ampiainen.fi
www.alvaraalto.fi
www.edu.fi
www.tkukoulu.fi/vlinkit/db/kuv/
www.rakennusperinto.fi
www.mfa.fi
www.ouka.fi/ppm/
www.muuka.com/
www.ouka.fi/taidemuseo/veistos/
www.narc.fi/Arkistolaitos/oma/
www.kierikki.fi
www.samediggi.fi

VIRIKEKYSYMYKSIÄ	MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Mitä eroja ja samankaltaisia piirteitä on löydettävissä eri kulttuureista? Miten eri alueiden kulttuurit vaikuttavat toisiinsa? Miten taide tai esim. rytmit, värit ja muodot ilmentävät kulttuuria? ◆ Miten pukeutumisessa, käyttäytymisessä, syömisessä ja kauneusihanteissa näkyvät paikallinen kulttuuriperintö ja kansainväliset vaikutteet? ◆ Millaista on kulttuurinen kestävä kehitys? ◆ Mikä merkitys arkistoinnilla on kulttuuriperinnön säilymiselle? ◆ Miksi on tärkeää opetella perinteisiä työtapoja? (esim. perinneruuat, metsästys, erätaidot) ◆ Millaisissa ammateissa alalla toimitaan? (lähetystyön tekijä, rauhanturvaaja, ulkomaankauppa, arkeologi, entisöijä, eräopas) 	<p>Museoiden digitaaliset kokoelmat www.edu.fi (Suomen Tammi) www.edu.fi/oppimateriaalit/ ihmisenamaailmassa/ www.rakennusperinto.fi www.museot.fi/museo-opetus www.ouka.fi/ppm/ www.maailmankoulu.fi http://www.nba.fi/ www.suomenkotiseutuliitto.fi www.kulttuurivalve.fi http://info.stakes.fi/iva/FI/Toteutus/Tunnistaminen/kulttuuriymparisto.htm</p>

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1-2</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ oma historia ja oma perhe ◆ lähiympäristön, kotiseudun ja Suomen kulttuuriperintöön tutustuminen, lähialueen kulttuurikohteet ◆ elämä maalla ja kaupungissa ◆ kirkkovuoden juhlat ja kansalliset juhlapäivät Suomessa ◆ vieraat kulttuurit ◆ vastuu ympäristöstä ja kestävästä kehityksestä 	AI, MU, UE, YLT, KU, YL, TS, TN	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Comenius ◆ Giellagas-instituutti ◆ Irish Festival of Oulu ◆ Kansainvälinen toimintakeskus Villa Victor ◆ Karjalaseuran Pohjolan piiri ry ◆ Kierikkikeskus Arkeologinen näyttely- ja toimintakeskus ◆ Kirkot ja seurakunnat
<i>3-4</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Suomen alueet (läänit, maakunnat, kaupungit ja kunnat) ◆ Pohjoismaat, Itämeren alue, Baltian maat, Britannia ◆ kirkkovuoden juhlat ja kansalliset juhlapäivät Suomessa ◆ suomalaisen ja länsimaisen taiteen perinne ◆ vastuu ympäristöstä ja kestävästä kehityksestä 	YLT, UE, KU, ET, AI, MU, TS, TN, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kulttuuritalo Valve ◆ Merimiehenkotimuseo ◆ Opetustoimen Maailmankoulu ◆ Oulun maakunta-arkisto ◆ Oulun kaupunginosayhdistykset ◆ Oulun ystävyyskaupungit ◆ Pateniemen sahamuseo ◆ Pohjois-Pohjanmaan käsi- ja taide-teollisuus ry
<i>5-6</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ kirkkovuoden juhlat ja kansalliset juhlapäivät Suomessa ◆ luterilaisen kirkon vaikutus Euroopassa ◆ suomalaisen ja länsimaisen taiteen perinne ◆ Eurooppa ja muut maanosat ◆ teknologian kehittymisen vaikutus yhteiskuntaan ja ympäristöön ◆ vastuu ympäristöstä ja kestävästä kehityksestä 	YLT, UE, KU, ET, AI, MU, MT, FY, KE, BM, HI, TS, TN, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Pohjois-Pohjanmaan museo ◆ Turkansaaren ulkomuseo ◆ Unicef, Plan

7	<ul style="list-style-type: none"> ◆ eri kulttuurien kansanperinne, juhla-perinne, ruokaperinne, kuvamaailma, taidehistoria ja nykyaide ◆ suvaitsevaisuus ◆ oma ympäristö ja kulutuskäyttäytyminen ◆ eri uskontokunnat ◆ Raamattu länsimaisen kulttuurin perusteksena ◆ kansallinen identiteetti, kieli ja koulutus ◆ maailman merten globaalinen merkitys ◆ kulttuurimaantiede ◆ kulttuurierot (korkeakulttuuri, työvaenkulttuuri, nykykulttuuri ja uskonnoton tapakulttuuri) 	BI, GE, UE, HI/YKO, ET, KO, KU, MU, OPO, TT, TS, TN, vieraat kielet	
8	<ul style="list-style-type: none"> ◆ eri kulttuurien kansanperinne, juhla-perinne, ruokaperinne, kuvamaailma, taidehistoria ja nykyaide ◆ suvaitsevaisuus ◆ oma ympäristö ja kulutuskäyttäytyminen ◆ oman kulttuuritaustan tunteminen ◆ siirtolaisuus ja pakolaisuus ◆ suomalainen katsomusperinne ◆ erilaiset eettiset ulottuvuudet 	BI, GE, UE, HI/YKO, ET, KO, KU, MU, OPO, TT, TS, TN, vieraat kielet	
9	<ul style="list-style-type: none"> ◆ eri kulttuurien kansanperinne, juhla-perinne, ruokaperinne, kuvamaailma, taidehistoria ja nykyaide ◆ suvaitsevaisuus ◆ oma ympäristö ja kulutuskäyttäytyminen ◆ ammatinvalinta ◆ alakulttuurit ◆ kannustuslaulut ja -huudot ◆ globaali etiikka ◆ vähemmistöryhmät suomessa (kulttuuri, tavat, taide, arki jne.) ◆ eri kulttuurien arvostus 	BI, GE, UE, HI/YKO, ET, KO, KU, MU, OPO, TT, TS, TN, vieraat kielet	

Media ja uudet kulttuurin alat

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA MEDIAA JA UUSIA KULTTUURIN ALOJA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten mediaa ja kulttuuria havainnoidaan ja tulkitaan?
2. Miten media ja kulttuuri vaikuttavat ja miten niillä voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa medioihin ja kulttuuriin?
4. Miten alue vaikuttaa medioihin ja kulttuuriin?
5. Mikä on median eettinen ja moraalinen vastuu?
6. Millaista on työ media- ja kulttuurialalla?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ◆ Mitä tarkoitetaan uudella ja perinteisellä medialla?
- ◆ Miten eri mediat kuvaavat kulttuuria ja mitä mahdollisuuksia ne tarjoavat? (sanomalehti, internet, multimedia, video, mobiiliviestintä, sosiaalinen media ja virtuaaliyhteisöt)
- ◆ Minkälaisia voivat olla tulevaisuuden kulttuurin alat tai alakulttuurit?
- ◆ Miten nykytiedettä ja -teknologiaa käytetään taiteissa?
- ◆ Miten nykytiedettä ja -teknologiaa hyödynnetään arjessa?
- ◆ Minkälaista on pelikulttuuri (ennen ja nyt)?
- ◆ Miten pelejä kirjoitetaan ja suunnitellaan?
- ◆ Mitä on biotaide?
- ◆ Mitä ammatteja alalla on? (esim. ohjelmoija, käsikirjoittaja, hahmosuunnittelija, testaaja, tekninen kirjoittaja)

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.mediametka.fi
www.edu.fi/oppimateriaalit
www.kulttuurivalve.fi/
 elokuvakoulu
www.mediakasvatus.fi/seura

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
1-2	<ul style="list-style-type: none"> ◆ eri mediavälineet, kuten tv, radio, puhelin, tietokone, lehdet ◆ perinteiset ja uudet pelit ja leikit 	AI, YLT, KU, MU, LI, UE, TS, TN	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Oulun taidemuseo ◆ peliteollisuus ◆ Sanomalehti- ja aikakauslehti- viikot ◆ Tiedekeskus Tietomaa
3-4	<ul style="list-style-type: none"> ◆ eri mediavälineet, kuten tv, radio, puhelin, tietokone, lehdet ◆ kuvien ja merkkien lukeminen 	KU, vieraat kielet	
5-6	<ul style="list-style-type: none"> ◆ eri mediavälineet, kuten tv, radio, puhelin, tietokone, lehdet ◆ kuvien ja merkkien lukeminen ◆ kriittinen mediatekstien tarkastelu ◆ sähkö- ja viestintäteknologia 	KU, AI, FY, KE, vieraat kielet	
7	<ul style="list-style-type: none"> ◆ omat mediankäyttötottumukset 	AI, KU, TN, vieraat kielet	
8	<ul style="list-style-type: none"> ◆ omien mediankäyttötottumusten kehittyminen ◆ tiedon välityksen kehittyminen 	AI, KU, TN, KE, vieraat kielet	
9	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ammatinvalinta ◆ mediatekstien analysointi ◆ biotekniikan perusteet ◆ Yhteiskunnallinen vaikuttaminen median välityksellä ◆ media yhteiskunnallisena vaikuttajana ◆ median moraali 	OPO, AI, KU, TN, KE, UE, vieraat kielet	

Muotoilu ja kädentaidot

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA MUOTOILUA JA KÄDENTAITOJA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten muotoilua havainnoidaan ja tulkitaan?
2. Miten eri muodot vaikuttavat ja miten niillä voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa muotoiluun ja kädentaitoihin?
4. Miten paikka vaikuttaa muotoiluun ja kädentaitoihin?
5. Mikä on muotoilun esteettinen arvo?
6. Mitkä ovat muotoilun ja kädentaitojen eettiset arvot?
7. Millaista on työ muotoilun ja kädentaitojen alalla?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ♦ Mitä tarkoittavat muotoilu ja kädentaidot?
- ♦ Millaisia eroja on pehmeiden ja kovien materiaalien suunnittelussa ja työstössä?
- ♦ Miten persoonallinen ilmaisu näkyy teoksissa ja miten sen voi itse löytää?
- ♦ Miten esine viestii?
- ♦ Miten valo, väri ja materiaali vaikuttavat esineen muotoon?
- ♦ Miten tuotteen muotoilu vaikuttaa sen käytettävyyteen ja ergonomiaan?
- ♦ Millaisia funktioita esineellä voi olla?
- ♦ Miten trendit ja muoti vaikuttavat kulutuskäyttäytymiseen?
- ♦ Mitä on kulutuskritiikki?
- ♦ Millaista on ekologinen tai eettinen muotoilu?
- ♦ Miten kestävä kehitys näkyy muotoilussa (suunnittelu, käyttö ja hävittäminen)?
- ♦ Mitä koristelu kertoo kulttuurista?
- ♦ Millainen on käsityöläisen ammatti tänä päivänä ja millaista se oli ennen (esim. teollinen muotoilija, ompelija, suutari, kokki, kirvesmies)?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.ampiainen.fi
www.alvaraalto.fi
www.edu.fi/oppimateriaalit
www.designmuseum.fi
www.mlab.uiah.fi/polut/
www.idelab.uiah.fi
www.nba.fi/natmus/museum/Opetus
www.kaspaikka.fi
www.tkukoulu.fi/vlinkit/db/kuv/
http://opettajatv.yle.fi/oppimateriaalit
www.finnishdesign.fi
www.muovistudio.net
www.yle.fi/arjenhistoria/
www.craftmuseum.fi/verkkonayttelyt.htm
www.ornamo.fi
www.taito.fi
www.proto.fi
www.taitopohjoispohjanmaa.fi

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1–2</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ erilaiset käsityötekniikat ja materiaalit ◆ paikalliset patsaat ja veistokset ◆ mallinnus ja geometria 	AI, YLT, KU, TS, TN, MA	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Galleriat ◆ Lumiveistoskilpailut ◆ Merimiehenkotimuseo ◆ Oulun taidekoulu ◆ Oulun taidemuseo ◆ Pateniemen sahamuseo ◆ Pohjois-Pohjanmaan käsi- ja taide-teollisuus ry ◆ Pohjois-Pohjanmaan museo ◆ PROTO – Pohjois-Suomen taideteollisuus ry ◆ Turkansaaren ulkomuseo ◆ Valveen Konstila
<i>3–4</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ tuotteen tehtävä ja esteettisyysvaatimukset ja elinkaari ◆ mallinnus ja geometria ◆ erilaisten materiaalien käyttökohteet ◆ työvälineet ja koneet 	KU, TS, TN, MA, YLT	
<i>5–6</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ eri materiaalien yhdistäminen ◆ materiaalien tutkiminen ja pintakäsittely ◆ luonnontieteellisten kokeiden tekeminen ◆ kädet taidot eri aikakausilla (muinaisaika, vanha aika, keskiaika, uusi aika ja nykyai-ka) 	FY, KE, HI, BG, GE, KU, TS, TN, UE	
<i>7–9</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ oman ja muiden kulttuurien käsityöt ◆ muotoilun tyyli-suunnat ja prosessit ◆ suomalaisen muotoilun historia (8) ◆ ammatinvalinta (9) 	TS, TN, MA, KO, UE, TT, KE, OPO, vieraat kielet	

Musiikki

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA MUSIIKKIA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten musiikkia tulkitaan?
2. Miten musiikki vaikuttaa ja miten sillä voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa musiikkiin?
4. Miten alue vaikuttaa musiikkiin?
5. Minkälainen on musiikki esteettisenä kokemuksena?
6. Millaista on työ musiikin alalla?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ◆ Millaista musiikki on ollut eri aikakausina?
- ◆ Millaisia musiikkityylejä on? (esim. klassinen, kansanmusiikki, kevyt, konemusiikki, rock)
- ◆ Miten musiikki ilmentää kulttuuria?
- ◆ Miten musiikki vaikuttaa yksilöön ja yhteiskuntaan?
- ◆ Miten yhteiskunta vaikuttaa musiikkiin?
- ◆ Millaisia äänimaisemia ympäristömme pitää sisällään?
- ◆ Mitä on rytmi, melodia ja harmonia?
- ◆ Miten äänillä kerrotaan tarinaa?
- ◆ Miten teema ja sanoma toteutuvat eri tekniikoilla erilaisiksi musiikkiteoksiksi?
- ◆ Miten äänellä muodostetaan erilaisia saundeja ja efektejä?
- ◆ Miten löydän oman persoonallisen ääneni, jolla haluan ilmaista itseäni ääntä vahingoittamatta?
- ◆ Miten konsertti toteutetaan?
- ◆ Miten käyttäydytään erilaisissa konserteissa ja musiikkitapahtumissa?
- ◆ Millainen on esim. muusikon, säveltäjän tai tuottajan ammatti?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

[www.louhimo.com/
rockaputoimisto/
opetusmateriaali.html](http://www.louhimo.com/rockaputoimisto/opetusmateriaali.html)
www.edu.fi/oppimateriaalit
www.oulusinfonia.fi/kids
www.luokkarummut.fi

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1-2</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ laulut ja virret, sävellysteokset ◆ elokuvamusiikki ◆ kansanmusiikki ◆ soittimiin tutustuminen ◆ kehorytmit 	MU, AI, UE, LI, YLT	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Elojazz-festivaali ◆ Oulu Sinfonia ◆ Oulun konservatorio ◆ Oulun konservatorion pop & jazz-musiikin osasto
<i>3-4</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ laulut ja virret, sävellysteokset ◆ elokuvamusiikki ◆ kansanmusiikki (Kalevala) ◆ pohjoismainen ja eurooppalainen musiikki ◆ orkesteri tutuksi 	LI, MU, UE, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Oulun seudun ammattikorkeakoulun kulttuuriyksikön musiikkikoulutusohjelma ◆ Oulunsalo soi -festivaali
<i>5-6</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ laulut ja virret, sävellysteokset ◆ elokuvamusiikki ◆ näyttämömusiikki (musikaali ja ooppera) ◆ kansanmusiikki (Kalevala) ◆ orkesteri tutuksi ◆ pohjoismainen ja eurooppalainen musiikki ◆ musiikki eri maanosissa ◆ musiikki eri aikakausina ja musiikin tyylisuunnat 	LI, MU, UE, HI, FY, KE, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Paikalliset orkesterit, kuorot ja bändit ◆ Rockpolis – musiikin tiedotus- ja neuvontakeskus ◆ Seurakunnat ◆ Soiva Siili -lastenmusiikkiorkesterin kouluprojektit ◆ Tutti Juttu -musiikkiluokkien konsertti
<i>7</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ musiikin tyylisuunnat ◆ sanoitus ◆ oman musiikkikulttuurin vertaaminen muihin kulttuurin alueisiin ◆ kansanmusiikki 	MU AI, UE, FY, LI, HI, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Yksityiset musiikkikoulut
<i>8</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ oman musiikkikulttuurin vertaaminen muihin kulttuurin alueisiin 	MU, UE, LI, KU, vieraat kielet	
<i>9</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ammatinvalinta ◆ kalevalainen runolaulu 	OPO, MU, UE, LI, MA, KO, AI, vieraat kielet	

Sanataide

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA SANATAIDETTA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten sanataidetta havainnoidaan ja tulkitaan?
2. Miten sanataide vaikuttaa ja miten sillä voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa sanataiteeseen?
4. Miten alue vaikuttaa sanataiteeseen?
5. Mikä on sanataiteen esteettinen arvo?
6. Mitkä ovat sanataiteen eettiset arvot?
7. Millaista on työ sanataiteen aloilla?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ◆ Mitä on sanataide?
- ◆ Mikä merkitys kielellä on kulttuuriin? (esim. murteet, slangit, lyhenteet)
- ◆ Mitkä ovat kirjallisuuden lajit ja tekstilajit ja mikä niistä tuntuu omimmalta?
- ◆ Miten kirjoittamisen eri tapoja (perinteinen, luova, prosessi, genre) harjoitellaan?
- ◆ Kuinka sanataide voi määrittää omaa identiteettiä ja toimia sen rakentamisen välineenä?
- ◆ Millaisia ovat omat, perheen ja suvun tarinat?
- ◆ Miten persoonallinen ilmaisu näkyy teksteissä ja miten sen voi itse löytää?
- ◆ Miten oma kokemus muuttuu teokseksi?
- ◆ Miten sanoilla ja kielellä voi leikitellä?
- ◆ Miten kieltä käytetään monimuotoisesti?
- ◆ Miten teksteistä annetaan ja saadaan palautetta?
- ◆ Miten teksti julkaistaan?
- ◆ Millaista on esim. kirjailijan, kirjastovirkailijan tai sanataideopettajan työ?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.kulttuurivalve.fi
www.edu.fi/oppimateriaalit
www.ouka.fi/kirjasto/lapset/diplomi.html
www.ouka.fi/kirjasto/lapset/kirjastoreitti2.pdf

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1-2</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ runot, lorut, sadut ja tarinat ◆ esitykset ja esittäminen 	AI, KU, MU, UE, YLT, LI	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Mediat (mm. sanoma- ja aikakauslehtiviikot)
<i>3-6</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ graafinen suunnittelu (kuvan ja tekstin yhdistäminen) ◆ sarjakuva, elokuva ◆ runot, lorut, riimit ja tarinat 	AI, KU, YL, UE, HI, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Oulun kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto (kirjastoreitti) ◆ Oulun koulun kohinaa -lehti ◆ Oulun Muusajuhlat sanataidefestiivaali
<i>7</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ runo, satu, tarina ◆ epiikka, lyriikka ja draama ◆ musiikin sanoitus ◆ kansallinen identiteetti ja kielen kehittyminen ◆ kuvan ja sanan yhdistäminen ◆ typografia ◆ sarjakuva ◆ itsetuntemus, myönteinen minäkuva 	AI, HI, MU, FY, KE, OPO, KU, TT, vieraat kielet	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Paikalliset kirjailijat ◆ Valveen sanataidekoulu
<i>8</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ tiedonvälityksen kehittyminen ◆ kuvan ja sanan yhdistäminen ◆ typografia ◆ sarjakuva ◆ itsetuntemus, myönteinen minäkuva 	AI, MU, LI, UE, OPO, KU, TT, vieraat kielet	
<i>9</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ammatinvalinta ◆ musiikin sanoitus ◆ kalevalainen runolaulu ◆ teatteri-, elokuva- ja lukukokemusten erittely ja vertailu ◆ kuvan ja sanan yhdistäminen ◆ typografia ◆ sarjakuva 	OPO, AI, MU, KU, vieraat kielet	

Sirkus

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA SIRKUSTA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten sirkus vaikuttaa ja miten sirkuksella voi vaikuttaa?
2. Miten aika vaikuttaa sirkukseen?
3. Miten alue vaikuttaa sirkukseen?
4. Mikä on sirkuksen esteettinen arvo?
5. Mitkä ovat sirkuksen eettiset arvot?
6. Millaista on työ sirkuksen parissa?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ◆ Mikä on sirkus?
- ◆ Mikä on sirkustaiteen merkitys kulttuurissa?
- ◆ Mitä ovat sirkuksen päälajit? (akrobatia, jonglööraus, tasapainoilu ja taikuus)
- ◆ Millaisia ovat perinteisen sirkuksen ja nykysirkuksen eri muodot?
- ◆ Miten sirkus on muuttunut eettisesti?
- ◆ Millaisia ovat sirkuksen kehitysvaiheet?
- ◆ Mikä tekee esityksestä sirkusesityksen?
- ◆ Millainen on sirkustaiteilijan ammatti?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.edu.fi/oppimateriaalit
www.tampere.fi/taidekaari/pdf/sirkusopas.pdf
www.sns.fi
www.sirkusinfo.fi
www.orivedenperusopetus.net/ratas/index.php?page=etusivu

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1–2</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ kehon hallinta, temppuilu ◆ esitykset ja esittäminen 	AI, KU, LI, MU, TS, TN	◆ Oulun tähtisirkus
<i>3–4</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ kehon hallinta: jalka- ja vartaloliikkeitä, hyppyjä, liikesarjoja, musiikkiliikunta, esitykset ja esittäminen 	MU, LI	
<i>5–6</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ kehon hallinta: liike ja massa, tasainen ja kiihtyvä liike, liikesarjoja musiikin mukaan, telinevoimistelu ja musiikkiliikunta ◆ esitykset ja esittäminen 	FY, KE, MU, LI	
<i>7</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ monipuolisia telineratoja, permanto, hyppy ja rekki ◆ taitavuus ja kestävyys ◆ esittäminen 	TS KU AI LI, MU, OPO	
<i>8</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ tanssillinen voimistelu ◆ monipuolisia telineratoja, permanto, hyppy ja rekki ◆ lihaskunto ◆ liike, tasapaino ja voima ◆ esittäminen 	TS KU AI LI, MU, FY, OPO	
<i>9</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ammatinvalinta ◆ taiteellisuus ohjelmien teossa: tanssillinen voimistelu ◆ esittäminen 	OPO, TS KU AI LI, MU	

Tanssi

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA TANSSIA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten tanssia ja liikettä tulkitaan?
2. Miten tanssi ja liike vaikuttaa ja miten niillä voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa tanssiin ja liikkeeseen?
4. Miten alue vaikuttaa tanssiin ja liikkeeseen?
5. Minkälaista on tanssin estetiikka?
6. Millaista on työ tanssin alalla?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ◆ Millaisia tanssilajeja on? (esim. valssi, afro, nykytanssi, breakdance)
- ◆ Miten liikkeestä tulee tanssi?
- ◆ Miten persoonallinen ilmaisu näkyy tanssissa ja miten sen voi itse löytää?
- ◆ Miten tanssi kuvaa eri kulttuureja ja niiden välistä vuorovaikutusta?
- ◆ Miten teema ja sanoma toteutuvat tanssin eri lajeilla erilaisiksi taideteoksiksi?
- ◆ Mitä tarkoittaa kehollinen ilmaisu?
- ◆ Miten tehdään koreografiaa?
- ◆ Millainen on esim. tanssitaitelijan tai koreografin ammatti?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.edu.fi/oppimateriaalit
www.taikalamppu.fi/tiedostot/taikaloikka.pdf

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1–2</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ kehon hallinta, temppuilu ◆ esitykset ja esittäminen ◆ piirileikit ja lastentanssit 	LI, MU	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Arktiset askeleet ◆ Balettikoulu Sinikello ◆ Jojo – Oulun tanssin keskus ry ◆ Oulun balettiopisto ◆ Oulun luistinseura ◆ Oulun taidekoulu ◆ Tanssia tyrkyllä -festivaali ◆ Tanssikeskus Citydance
<i>3–4</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ piirileikit ja lastentanssit, muotitanssit, liike melodian ja rytmin pohjalta ◆ esitykset ja esittäminen 	LI, MU	
<i>5–6</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ulkomaiset kansantanssit, muotitanssit, suomalaiset kansantanssit, tansseja eri maista ◆ esitykset ja esittäminen 	LI, MU, FY, KE	
<i>7</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ seurataanssit (valssi ja jenkka) ◆ muotitanssit 	LI, AI, MU, OPO	
<i>8</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ liike- ja tasapainoilmiöt ◆ voima ◆ seurataanssit (foxtrot) ja muotitanssit ◆ lihaskunto ja itsetunto 	FY, LI, AI, MU, KU, OPO	
<i>9</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ammatinvalinta ◆ lattarit, humppa ja muotitansseja ◆ taiteellisuus ohjelmien teossa: tanssillinen voimistelu 	OPO, LI, AI, MU	

Teatteri

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA TEATTERIA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten teatteria havainnoidaan ja tulkitaan?
2. Miten teatteri vaikuttaa ja miten teatterin avulla voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa teatteriin?
4. Miten alue vaikuttaa teatteriin?
5. Mikä on teatterin esteettinen arvo?
6. Mitkä ovat teatterin eettiset arvot?
7. Millaista on työ teatterin alalla?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ◆ Mitkä ovat teatterin lajit? (mm. tragedia, komedia, farssi)
- ◆ Minkälaisia näyttämötaiteen lajeja on? (esim. nukketeatteri, varjoteatteri, performanssitaide, ooppera)
- ◆ Millaista teatteria on ollut eri aikakausina?
- ◆ Mitä ovat esittävä, osallistava ja soveltava draama?
- ◆ Miten persoonallinen ilmaisu näkyy ja miten sen voi itse löytää?
- ◆ Miten teatteri ilmentää kulttuuria?
- ◆ Miten teatterin keinoin kerrotaan tarinoita?
- ◆ Miten teatterikokemusta voidaan analysoida?
- ◆ Miten teoksissa käytetään ääntä, valoa ja liikettä?
- ◆ Miten teatteriteos syntyy?
- ◆ Millainen on esim. näyttelijän, ohjaajan tai lavastajan ammatti näyttämötaiteissa?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.edu.fi/oppimateriaalit
<http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/julkaisut/>

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1-2</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ esitykset ja esittäminen ◆ teatteriin tutustuminen ◆ nukke- ja välineteatteri 	AI, KU, MU, TS, TN, UE, YLT, LI	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kansainväliset Lasten ja nuorten teatteripäivät ◆ Kesäaika päättyy -teatterifestivaali ◆ Nukke- ja välineteatteri Akseli Klonk ◆ Oulun kaupunginteatteri ◆ Oulun taidekoulu ◆ Oulun ylioppilasteatteri
<i>3-4</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ draama ja ilmaisuharjoitukset ◆ teatteriin tutustuminen ◆ esitykset ja esittäminen 	AI, LI, MU	
<i>5-6</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ draama ja ilmaisuharjoitukset ◆ teatteriin tutustuminen ◆ esitykset ja esittäminen 	AI, LI, FY, KE	
<i>7</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ varjoteatteri ◆ äänen ja valon merkitys 	KU, LI, FY, TS, TN, AI, OPO, TT	
<i>8</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ näyttämömusiikki 	MU, LI, TS, TN, AI, KU, HI, UE, OPO, TT	
<i>9</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ammatinvalinta ◆ vuorovaikutustaidot ◆ esteettiset elämykset ◆ teatteri-, elokuva- ja lukukokemusten erittely ja vertailu 	OPO, LI, TS, TN, AI	

Visuaaliset taiteet

valokuva, maalaustaide, sarjakuva

KULTTUURIOPETUKSEN TAVOITTEENA VISUAALISIA TAITEITA KÄSITELTÄESSÄ ON ETSIÄ VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN:

1. Miten visuaalista taidetta havainnoidaan ja tulkitaan?
2. Miten taide vaikuttaa ja miten taiteella voi vaikuttaa?
3. Miten aika vaikuttaa visuaalisiin taiteisiin?
4. Miten alue vaikuttaa visuaalisiin taiteisiin?
5. Mikä on visuaalisten taiteiden esteettinen arvo?
6. Mitkä ovat visuaalisten taiteiden eettiset arvot?
7. Millaista on työ visuaalisten taiteiden alalla?

VIRIKEKYSYMYKSIÄ

- ♦ Mitä visuaalisen taiteen muotoja on? (esim. maalaus, piirustus, valokuva, kuvanveisto, taidegrafiikka, tilataide ja sarjakuva)
- ♦ Millaisia tekniikoita visuaalisen taiteen eri lajit sisältävät?
- ♦ Miten visuaaliset taiteet kuvaavat omaa aikaansa? (esim. kalliomaalaus, fresko, ikonitaide, graffiti)
- ♦ Miten visuaaliset taiteet kuvastavat eri kulttuureja ja niiden välistä vuorovaikutusta?
- ♦ Miten määritellään kuvan käyttötarkoitus? (esim. itse otettu kuva, kaupallinen kuva, uutiskuva tai taidekuva)
- ♦ Miten persoonallinen ilmaisu näkyy teoksissa?
- ♦ Miten analysoidaan taideteosta tai -kuvaa?
- ♦ Miten teoksissa käytetään ääntä, valoa ja liikettä?
- ♦ Miten havainnoidaan taidetta ympäristössä?
- ♦ Miten taidenäyttely syntyy?
- ♦ Millaista on taidemaalarin, kuvanveistäjän, graafisen suunnittelijan tai valokuvaajan työ?

MATERIAALIA OPETUKSEN TUEKSI

www.edu.fi/oppimateriaalit
www.taidesampo.net/oulu
www.tkukoulu.fi/vlinkit/db/kuv/
<http://opettajatv.yle.fi/>
[oppimateriaalit](http://oppimateriaalit.kiasma.fi)
www.kiasma.fi
www.ateneum.fi
www.valokuvataiteenmuseo.fi
www.ornamo.fi

LUOKKA-ASTE	TEEMAT OPPIAINEISSA	OPPIAINE	PAIKALLISIA YHTEISTYÖKOhteITA
<i>1-2</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ sarjakuva, kuvataide ja valokuva ◆ lehtikuva ◆ kuvallukutaidon harjoittelu ◆ visuaalinen taide kotiseudulla 	KU, YLT, MA	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ammattistudiot ◆ Julkiset taideteokset ◆ Oulun koulun kohinaa -lehti ◆ Oulun maakunta-arkisto
<i>3-4</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ sarjakuva, kuvataide ja valokuva ◆ luonnonolot ja rakennettu ympäristö Oulussa ja Pohjois-Pohjanmaalla (geometria) ◆ visuaalinen taide Suomessa (esim. Kalevala) 	YLT, AI, KU, MA, UE, KA/TS	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Oulun taidekoulu ◆ Oulun taidemuseo ◆ Oulun taiteilijaseura ◆ Pohjoinen valokuvakeskus ry ◆ Pohjois-Pohjanmaan museon valokuva-arkisto ◆ Taide- ja valokuvagalleriat
<i>5-6</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ sarjakuva, kuvataide, valokuvaus ◆ luonnonolot ja rakennettu ympäristö Suomessa (geometria) ◆ visuaalinen taide eri aikakausina Euroopassa (esim. Egypti, keskiajan kirkkojen maalaustaide, renessanssi) 	KU, MA, UE, HI, AI, KA/TS, FY, KE	
<i>7-9</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ valokuva mediassa ja taiteena ◆ sarjakuva ilmaisukeinona ◆ nykytaide vuorovaikutuskeinona kulttuurien välillä ◆ taiteilijan työhön tutustuminen (8-9) ◆ ammatinvalinta (9) 	KU, TS TN, MA, AI, UE, OPO, MU, YKO	

Tämä suunnitelma on tehty kulttuuritalo Valveen lastenkulttuurin, Oulun kulttuurilaitosten ja opetustoimen yhteistyönä.

Suunnitteluun ovat osallistuneet:

Kulttuuriyhdysopettajat Tuomas Marjamaa ja Satu Jehkonen.

Oulun kaupungin opetustoimen OKKO-tiimistä

Päivi Mäki, kehittämisspäälikkö
Eila Hyrkäs, ohjaava opettaja
Marika Kerola, ohjaava opettaja

Oulun kaupungin opetustoimi, Maailmankoulu

Hanna Kuuluvainen
Paula Hyväri

Opetushallitus

Heljä Järnefelt, erityisasiantuntija
Mikko Hartikainen, opetusneuvos

Oulun koulujen opettajat, rehtorit ja muu henkilökunta

Riitta-Mari Punkki-Heikkinen
Eva Maria Raudasoja
Risto Haapsamo
Kaisa Hautamäki
Raija Johnson
Anne Koivikko
Pirjo Koivuranta
Riitta Latvala
Liisa Manninen
Kelvey Marden

Johanna Ollila
Outi Orispää
Tiina Partanen
Saila Rommakoniemi
Katja Ryyänen
Marja Salmela
Mira Visuri
Sari Yppärilä

Oulun kaupungin lastenkulttuuritiimistä

Annu Luonuansuu, Oulun kaupunginteatteri
Outi Dekker, Oulun taidemuseo
Anne Alarto ja Mervi Vaara, Oulun kaupunginkirjasto-
maakuntakirjasto
Arja Keskitalo, Pohjois-Pohjanmaan museo
Anneli Syrjänen, Pohjois-Pohjanmaan museo,
Turkansaari
Arja Huotari, kulttuuritalo Valve
Raisa Saarela, kulttuuritalo Valve
Olavi Sariola, Oulu sinfonia
Ulla Kaislaranta, Oulun taidekoulu

Taikalamppu lastenkulttuurikeskusten verkosto

Annantalon taidekeskus, Johanna Lindsted, Nina Gran
Lasten Taidetalo Pessi, Annukka Stenius, Hanna
Nyman
Kaakon lasten ja nuorten kulttuurikeskus
Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, Ann-Mari Virta

Pirkanmaan Taikalamppu
 Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan
 lastenkulttuuriverkosto
 Kulttuuriaitta, Paula Ohranen ja Marjo
 Tiainen-Niemistö
 Lastenkulttuurikeskus Lastu, Ulla Bowellan
 Seinäjoen seutu ja Pohjanmaan Taikalamppu,
 Tuomo Kallio
 Lapin lastenkulttuuriverkosto, Tuija Kautto-
 Seinäjokinen

Kulttuurin, taiteen ja tutkimuksen asiantuntijoita

Lahden kaupunki, Susanna Koponen
 Leena Isotalo, muotoilun läänintaiteilija (2002-08)
 Nukketeatteri Akseli Klonk
 Oulun musiikkivideofestivaali
 Oulun Tähtisirkus, Anna-Kaisa Järvi
 Oulun yliopisto, arkkitehtuuriosasto, Aulikki Herneoja
 Oulun Yliopisto, Rauni Räsänen,
 kansainvälisyyskasvatuksen professori
 Oulun Yliopisto, äidinkielen ja kirjallisuuden
 didaktiikka, Minna Sääsilahti
 Pohjoinen valokuvakeskus, Alla Räsänen
 Pohjois-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry
 Valveen elokuvakoulu, Tommi Nevala ja Antti
 Haaranen
 Valveen sanataidekoulu, Anna Anttonen ja Kati Inkala
 Valveen harjoittelijat Kaisa Harmaala ja Julia Metsälä

Oulun kaupungin opetus- ja kulttuurilautakunnat

Valve
KULTTUURITALO

OULU
@PETUAT@IMI

